

תכלין לשלחן שבת

פְּרֻשֶׁת: בא

עלון מספר 287

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. הלימוד בשבת פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

זמני השבת - כגב העלון

העלון לעלוי נשמת:
בכור חי בן בטי,
אברהם זושא בן ר'
יהושע, לאה בת ר' יום
טוב ליפמאן, מיכאל בן
שרה, אלכסנדר בן מרי,
לודמילה בת לייב,
משה בן זוהרה, יהודה
בן שרה, יוסף בן חנה,
מנחם שלום בן שמחה,
חיים בן אסתר, תמרה
בת יעקב - **תנצב"ה**.
ולחבדיל בין החיים
למתים, העלון
לרפואת: בת שבע בת
ליאורה, משה בן מנדל,
נפתלי בן דבורה,
סביטלנה צביה בת
ברכה, מרי בת חנה,
בתוך שאר חולי עמו
ישראל

נקודה בפְּרֻשֶׁה:

דאגת העשירים לעניים במצרים

"וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב" (יא, א) הגאון רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו "בן איש חי" עומד על שני: לשון בין הצווי של הקדוש ברוך הוא למשה על ההשאלה מהמצרים, לבין הפסוק כאן המתאר כיצד השאילו בפעל. בצווי נאמר: "ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת" (ג, כב), ואלו כאן נאמר: "וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה".

ומביא לישב בשם הגאון מהר"י סאגי זצ"ל, שמה שנקאמר: "משכנתה ומגרת ביתה" - אין הפגנה לשכנות המצריה, אלא לשכנות היהודיות העשירות, שהעניות ישאלו תחלה מהעשירות, שיש להן כלי כסף וכלי זהב ושמלות, כדי שיהיו העניים לבושים באופן מכבד, וכך יוכלו לגשת לשאל מן המצרים. שכן אף מצרי לא יסכים להשאיל לעני כלי כסף וכלי זהב, אך לאחר שילבישו העשירים היהודים את העניים בשמלות ויקשטום בכלי זהב וכסף, יראו בעיניהם חשובים, ואז בודאי יתנו להם. וזהו שפסוק בצווי "ונצללתם את מצרים", כלומר על ידי תחכום זה שהעשירים ישאלו לעניים, תהיה האפשרות לנצל את מצרים כראוי.

בעת מלחמת העולם השנייה, נקלע הגאון רבי רפאל ברוך סולדינו זצ"ל לכפר גדח בהרי האטלס. כשהיה בכפר, הודיע למראה עיניו. החרף היה בעצמו, וקר מקפאי שרר בהרים הפושלגים, אך התושבים היהודים לרב דלותם ועניים, היו לבושים בכלי סחבות, מבלי בגדים חמים להתגונן כראוי מפני הכפור. מהר הרב לשוב לעירו מקנס, והחל בעריכת מגבית-חרום לקניית אריגים חמים לתושבי הכפר, כדי שיתפרו מהם בגדים מתאימים להם וילדיהם. אלא שבדיק באותו זמן הייתה עת חרום. הגרמנים אימו לכבש את מרוקו, והשלטונות אסרו על אסוף כספים לכל מטרה שהיא, מלבד למאמץ המלחמתי.

רבי רפאל ברוך לא שת לבו לאסור, הן בפקוח נפשות עסקינו, ואסף מיהודים רחמנים את הסכום הדרוש. דא עקא, שעקב מצב המלחמה, נוצר מחסור גדול בהגיות, והאריגים התחסלו מהמדפים.

רב המסחר התנהל ב"שוק השחר", שבו האמירו המחירים כפל כפלים, והכסף שאסף רחוק היה מלהספיק. נשא הרב עינו לשמים, ובקש מהקדוש ברוך הוא שישלח עזרו מקדש.

בתוך כך, המצב הסתבר עוד יותר, ורשע אחד בן בליעל הלך למושל והלשין על הרב שהפר את האסור ונהל מגבית. נקרא רבי רפאל ברוך באופן מידי לבית המושל. ובעת מלחמה, הן ידוע מהו הענש על הפרת צו חרום!

אמר הרב "גם זו לטובה!", נטל עמו את הכספים שקבץ בעמל, ועלה לבית המושל.

פנה אליו המושל בהאשמה: "כיצד זה אתה, רבם של היהודים, מפר את תקנות המדינה?!"

במקום להשיב, רוקן הרב את כל הכסף שהיה באמתחתו וערם אותו על שלחן המושל. "מה זאת?" תמה המושל.

החל רבי רפאל ברוך מתאר בפניו בהתרגשות ובכבדיה את העניות האימה השוררת באותו כפר גדח, שתושביו קופאים מקר ואין להם בגד ללבוש, ואמר הוסיף: "צודק המושל. אכן, הכנסתי עצמי לעסק שאינו שלי, ומאחר שאינני רשאי לקנות בגדים עבורם, ידאג להם המושל, שהרי הם נתיניו, ועליו סטלת החובה לךאג להם! הנה הכסף שאספתי סנח לפניך, וטלנו כבודו, ונקנה בו בגדים לכסות את עורם של אותם אמללים!"

"לא, לא", נסה המושל לצאת מן המבוכה, "טל את הכסף, וסיים את המצוה שהתחלת בה."

"לא אוכל לסיימה", השיב רבי רפאל ברוך, "אמנם די בסכום זה לקניית הבגדים והאריגים הנחוצים, אך עקב מצב החרום פשו

המושל, שהיה נתון תחת רשם דאגתו הכנה של רבי רפאל, הפעיל מיד את קשריו בקרב הסוחרים הגדולים, עד שהשגה כל פמות האריגים הדרושה, והמושל אף דאג למשלוח הבגדים

הודה רבי רפאל ברוך לקדוש ברוך הוא בהלל ושבח על שזכה לסייע לנזקקים אלו. היטב ידע כי בזכות שמסר נפשו לעשות חסד עם אחיו, סייע הקדוש ברוך הוא בידו. (איצ'רטינו)

ספור לשבת:

שלח לחמך על פני המים

כשהגעתי נכנסתי בחדת קודש. הרב כבר ישב במקומו לאחר שסיים את הסליחות. התיישבתי על כיסא סמוך ושקעתי בתפילה.

באותה העת היינו כמה ימים לפני ראש השנה. מזג האוויר היה חם ולח, ועם ישראל עשה את ההכנות לקראת החגים עם כל המגבלות מהמשלה שצצו מידי יום.

בסיום התפילה מסר הרב דרשה מחזקת על התקופה שבפתח, וכשהוא סיים יצאתי מבית הכנסת מעודד ומחוזק. לאחר מכן פרשתי לביתי למנוחה קצרה.

לקראת הלילה יצאתי לעבר הים. עסקתי במלאכתי וניסיתי לסיים כמה שיותר מהר את מלאכת הדיג. השתוקקתי לדבר שוב עם אבא שלי, שהוא לא פחות ממלך העולם. זאת תחושה נפלאה המציפה אותי בשמחה, ולאחר שאני מסיים את שיחתי אני יודע ששום דבר לא יוכל להזיק לי.

כשחזרתי לעבר החוף כבר היה קרוב לחמש בבוקר. בקרוב יעלה השחר. ניצלתי את דקות המעבר בין הלילה ליום לאמירת משניות שאני זוכר בעל פה. קראתי בספרים שזו מעלה גדולה לעסוק בתורה במעבר בין הזמנים.

התקרבתי לעבר החוף וביצעתי פעולות די שגרתיות שאני מבצע מידי יום, התקרבתי לעבר מעגן הסירות והתכוונתי לקשור את הסירה לרציף, שכבר היה ריק מאדם. לפתע שמעתי מכיוון דרום-מערב הסירה קול צעקה שפילח את האוויר.

הפניתי את ראשי וניסיתי לאתר מהיכן הגיע הקול, אך לא הבחנתי בדבר. החושך עדיין שלט על האור, ולא היה ניתן לראות מעבר למטרים אחדים.

בהחלטה של רגע סובבתי את הסירה וניווטתי אותה לעבר הד הקול. באותו רגע קיוויתי שאני מדמיין ואף אחד לא נמצא באמת בצרה, אך ככל שהתקרבתי הבנתי שישנו אדם הזועק לעזרה.

האצתי לכיוון הקול והבחנתי באדם הנאבק על חייו ומנסה להשאיר את ראשו מעל פני המים. הוא צעק ונפץ בידיו ללא הפוגה. תודה לה' שהגעתי לחוף בתזמון מזוייק, מכיוון שאם לא הייתי שומע את הד הקול אף אחד אחר לא היה שומע. הטובע נאבק על חייו בשארית כוחותיו, וידעתי שאם לא אפעל נכון יהיו אלו רגעיו האחרונים בעולם. למרות הלחץ שבו הייתי נתון, התרכזתי. אין אפשרות לטעות. ככל הנראה תהיה לי הזדמנות אחת לנסות להציל את האדם הטובע מול עיניי.

שט בנחת בסירת הדיג הקטנה, רוח נעימה מכה על פניי. הים רגוע, והריח המלוח של מימיו מכה באפי. בעוד שעתיים תחל תפילת שחרית בהנף החמה, ועד אז אשב בסירה ואזכר עם בוראי.

הרבנים מגדירים את מעשיי במושג "התבודדות", אבל אני לא מתבודד, אני פשוט מרגיש שאני מדבר עם אבא שבשמיים על כל מה שרק ארצה.

לפני שלוש שנים זכיתי להתחזק באמונה. עד אז הייתי דייג רגיל שמשכים קום לעסוק במלאכתו ומביא טרף לביתו.

את השינוי העצום בחיי גרם דווקא בני בן השנים עשרה.

במסגרת לימודיו הוא נדרש להכין עבודה על חגי תשרי וביקש עזרה בהכנת שיעורי הבית, ומכיוון שלא הבנתי דבר מהחומר שבני לומד הצעתי שניגש לבית הכנסת וניעזר במי שמבין. כשהגענו לבית הכנסת, אחד מיושבי המקום הפנה אותנו לרב בית הכנסת, שישב במקומו.

ניגשנו אליו וביקשנו את עזרתו. דבר ראשון הוא חיך בנעימות וברך אותנו בחמימות, ולאחר מכן הוא העביר את עיניו על השאלות שבני נדרש לענות עליהן.

כעבור רגעים אחדים הוא החל לענות על השאלות תוך הסבר מפורט ובמילים פשוטות כדי שנבין. הוא תיבל את הסבריו בספורי צדיקים על מאורעות שהתרחשו עימם בתקופת הימים הנוראים.

במשך שעה שלימה ישבתי בכיסא ולא פציתי את הפה, כמו הדגים שאני דג. לאחר שהרב סיים שאלתי אם אפשר גם מחר להגיע ולשמע סיפורי צדיקים. הרב חיך והזמין אותנו להיות אורחי הכבוד בשיעור הערב. שמחתי מאוד מהזמנתו. בשיעור הערב הרב חיזק אותנו בדברי מוסר חוצבי אש שחדרו לעצמותי, ובזכותם התקדמתי בעבודת ה'. הרב דיבר, ואני ספגתי את דבריו שנכנסו אל ליבי. מאז הכול כבר היסטוריה.

חלפו שלוש שנים, ואני התחזקתי וכבר מבין הרבה יותר דברים. אני חושב שהיום אני כבר מסוגל לענות על שאלות מעבודות בית הספר של בני. לשמחתי, בני בן השנים עשרה אף הוא זכה להכיר את בוראו והתחזק באמונה בגיל די צעיר, ואנחנו לומדים הלכות יחד לפחות שעה בכל יום.

בעוד חצי שעה תחל תפילת שחרית. ניווטתי את הסירה הקטנה לעבר החוף, שבינתיים התמלא בדייגים. לא התעכבתי יתר על המידה ונסעתי לעבר בית הכנסת.

להוציא מילה.

רעייתי הבחינה שהתעוררתי והזעיקה את הרופאים, והם החלו לבדוק אותי בכל מיני מכשירים. כעבור יומיים של טיפולים התאוששתי ויכולתי לדבר בצורה נורמלית ורגילה, ואז התברר לי גודל הנס. כמות המים שבלעתי הייתה יכולה להשקות גינה גדולה, ובכל זאת ה' שמר עליי ונשארתי בחיים.

כל העת רציתי לשאול על האדם שניסיתי להציל, אבל לא העזתי. הבנתי שאם אני כמעט לא נשארתי בחיים, הוא בוודאי לא שרד.

ביום השלישי לאשפוז בבית החולים, לקראת ערב, נכנס לחדרי רב בית הכנסת. עמדתי לכבוד תורתו. הוא סימן בידי שלא אעשה זאת, אבל לא יכולתי. שמתי לב שעניני אדומות וקצת נפוחות. התביישתי לשאול מה הסיבה לכך ושבתי לשכב במיטת בית החולים.

הרב התיישב על כיסא סמוך וברך אותי מעומק ליבו, ואז אמר דבר שסימר את שערות גופי: "אני רוצה להודות לך מקרב ליבי שמסרת את נפשך והצלת את בני. בליל הטביעה הוא יצא לעבר הים לפני הסליחות. עדיין לא ידועה לנו הסיבה לכך, אבל אני חושב שהוא היה מעוניין לטבול, ומכיוון שהמקוואות סגורים הוא הלך לטבול בים. עדכנו אותי בכל הפרטים, איך נאבקת להשאיר את בני בחיים וכמעט שילמת על כך בחיך". הרב בירך אותי שוב בבריאות ובאריכות ימים וראיתי שדמעות חונקות את גרונו.

התיישבתי על המיטה בהלם מוחלט. השבתי לרב: "ראשית, אני שמח שמי שניסיתי להציל עדיין בחיים, אבל אינני יודע מה מצב בריאותו".

"המצב קשה", השיב הרב, "אבל כעת לא נשקפת סכנה לחייו".

אמרתי לרב שבלייל הטביעה לא זיהיתי את מי אני מנסה להציל, כי היה חושך מוחלט. פשוט קפצתי אל המים, כי היום אני מבין שהמציל נפש אחת מישראל כאילו הציל עולם מלא. אם לא הייתי מתחזק באמונה ובתורה, איני יודע אם היו לי הכוחות לקפוץ למים ולסכן את חיי.

אמרתי לרב: "אתה הקדשת מזמנך וחיזקת אותי בדברי תורה, שלחת את לחמך על פני המים, ואכן שבתי בתשובה, וככל הנראה זה מה שגרם לי להציל את בנך". הרב הביט בי במבט מלא הערכה ואמר: "ישךאל אשר קָךְ אֶתפָּאָר."

למחרת השתחררתי מבית החולים. בן הרב עדיין מאושפז ולפניו תקופת שיקום ארוכה, אבל בחסדי ה' הרופאים אומרים שהוא ישוב לביתו בשלום.

כששבתי לביתי רעייתי ארגנה מסיבה קטנה ומצומצמת בגלל ההנחיות [מחמת מגפת הקורונה]. בסיום המסיבה אמרתי שאני חפץ לשוב לים ולשוט בסירת השיט הקטנה, מכיוון שיש לי שיחה חשובה לעשות.

רעייתי שאלה: "עם מי?"

ואני השבתי: "עם עושה כל הנפלאות..." (גליון משכן שילה)

סובבתי את הסירה כך שהמנוע יהיה מקוון לצד הפוך מהאדם הטובע. התקרבתי אליו עד כדי מרחק נגיעה וניסיתי לאחוז בידו, אך היא נשמטה. הטובע שקע בים וידעתי שאין לו יכולת להיאבק במים ולצוף בחזרה.

חשתי שהאדרנלין מציף את גופי. אף שאינני שחיין טוב התעקשתי להציל את אותו אדם שטבע מול עיניי. קפצתי מהסירה לעבר הנקודה שבה טבע האדם. המים הקרים היכו בפניי, ובאותו רגע חששתי שגם אני אטבע.

הבאתי בחשבון את מהירות הרוח, הסוחפת לכיוון דרום-מזרח. צללתי בכל הכה, ולאחר שניות אחדות שנראו כנצח הבחנתי באדם שוקע לעבר המצולות. אחזתי בו. הוא היה כבד מאוד. ניסיתי להרים אותו למעלה בכל כוחי, אך עקב המשקל לא הצלחתי להתרומם.

חשתי שנשאר לי חמצן לעוד כמה שניות מעטות, ואם לא אקבל החלטה נכונה אני עלול לטבוע עם האדם שאני מנסה להציל. ידעתי שאני צריך להחליט כעת מה לעשות.

למרות הקושי העצום בסחיבת הטובע כמעט הגעתי לנקודה שמעל פני המים, אבל לדאבוני לא הייתי מסוגל להשלים את המשימה מכיוון שאזל החמצן בריאותי.

בשביר של רגע החלטתי להרפות מהאדם הטובע, לעלות מעל פני המים ולשאוף אוויר טרי, ולאחר מכן לשוב ולנסות להצילו. עליתי מעל פני המים ושאפתי חמצן חדש וטרי במלוא ריאותי. ישתבח שמו, זאת הייתה תחושה נפלאה שלא חשתי מעודי.

מכיוון שכמעט נחנקתי, שאפתי את האוויר תוך אנחות שנשמעו כמו שאגות של הקלה. צללתי שוב לעבר האדם הטובע. ידעתי בדיוק היכן הוא נמצא והגעתי אליו במהירות שהפתיעה אותי. אחזתי בו שוב, הפעם בצורה נוחה יותר, והתחלתי לעלות לכיוון פני המים. שוב התקשיתי במילוי המשימה.

הטובע כנראה כבר בלע הרבה מאוד מים, ובקושי רב הצלחתי לעלות לעבר הנקודה שמעל פני המים.

לפתע הרגשתי באלומת אור החוזרת לתוך המים.

אף שגופי עדיין היה בתוך הים, הצלחתי בכוחות אדירים להושיט את ידי לעבר הנקודה שמעל פני המים. לשמחתי חשתי שאוחזים בידי ומושכים אותי כלפי מעלה. כבר לא היו לי כוחות להמשיך בפעולת ההצלה, ומי שאחז בידי הציל גם אותי מטביעה.

חשתי שמושכים אותי בחוזקה ומוציאים אותי החוצה מהים, בעודי אוחז באדם הטובע שאותו אני מנסה להציל. כעבור כמה רגעים חשתי שמוניחים אותי על מפתן הסירה ומכסים אותי בשמיכה. זאת הייתה תחושה נפלאה, אך בנקודת הזמן הזאת ככל הנראה איבדתי את ההכרה. הרגע הבא שאני זוכר הוא הרגע שהתעוררתי בבית החולים.

כשפקחתי את עיניי חשתי סחרחורת וצמרמורת בכל הגוף. הבחנתי ברעייתי יושבת על כיסא ליד מיטתי וקוראת תהילים בבכייה. רציתי לומר לה שהכול בסדר איתי, אבל לא הצלחתי

לוח זמנים לשמיטה

ברכישה בחנות או בשוק - אין לקנות פירות בין התאריכים המסומנים בטבלה, או מוצרים המכילים פירות מתאריכים אלו - בלא הכשר מיוחד לשמיטה. **בקטיף עצמי (מהגינה וכדו')** - בתאריכים שבלוח "קדושת שביעית" - הגידולים שנקטפים הרי הם הפקר ופטורים מתרומות ומעשרות ויש לנהוג בהם קדושת שביעית. ירקות שנקטפו בתאריכים שבלוח מסומן "איסור ספיחין" - אסורים באכילה לעולם (לנוהגים כהרמב"ם). **ביעור** - בזמן הביעור יש להוציא את הפירות הקדושים בקדושת שביעית מן הבית ולהפקירם בפני שלושה אנשים, ולאחר מכן יכול להחזיר פירות אלו לביתו.

שם:	ברכישה בחנות או בשוק:	בקטיף עצמי (מהגינה וכדו'):	ביעור:
חויג'	מיובא מחו"ל - אין צורך בהכשר לשמיטה	לא מצויים גידולים בארץ	אין ביעור
חומס	מתחילת חודש סיוון (תחילת יוני) בשמיטה עד אמצע חודש סיון (תחילת יוני) שלאחר השמיטה	איסור ספיחין - מתחילת חודש סיוון (תחילת יוני) בשמיטה עד אמצע חודש סיון (תחילת יוני) שלאחר השמיטה	אמצע חודש כסלו (תחילת דצמבר) שלאחר השמיטה
חזרת	מתחילת השמיטה עד אמצע חודש אב (תחילת אוגוסט) בסוף השנה שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה. איסור ספיחין - מתחילת חודש אב (תחילת אוגוסט) שבסוף השמיטה עד אמצע חודש אב (תחילת אוגוסט) בסוף השנה שלאחר השמיטה	אין ביעור

מאת: "כושרות"

בדיחות:

תחשבו על זה:

כמה זמן מהחיים אנחנו מבזבזים כשאנו מחכים לראות אם מאוורר התקרה נכבה או שצריך למשוך שוב בחוט...

הגעתי לביטוח לאומי אחר הצהריים, והיה סגור. שאלתי את השומר: "מה לא עובדים אחר הצהריים?" ענה לי השומר: "אחר הצהריים - סגור, ובבוקר הם לא עובדים"...

הבוקר נפטר ממציא האימביו. אל תנסו למצוא את סיבת מותו. זה מורכב.

בעקבות ההגבלות בחנויות, גברים רבים משכנעים את נשותיהם לא להתחסן...

"אני מתכוון לפרוש מהרבנות", הודיע הרב בצער לצאן מרעיתו. "למה?" נזעקה השאלה. "-כי זו השאלה הראשונה ששואלים אותי!"...

יהודי ישב על ספסל ברחוב, ולידו התישב גנרל שהחליט להתגרש בו.

פנה הגנרל לכלבו והתחיל להנחית עליו הוראות: "מושקה קום! מושקה שב! מושקה תביא! מושקה לך!" אך היהודי ממשיך לשבת בשאננות, מבלי להתחייס כלל למתרחש.

"איך מצוא חן בעיניך הכלב שלי", שואל הגנרל בניסיון נואש לקנטר את היהודי.

ענה לו היהודי בשיוון נפש: יש לך כלב מיוחד במינו. רק חבל שהוא יהודי, כי אם הוא לא היה יהודי - הוא יכל להיות גנרל!"

חידות:

מתוך הספרים: "פיצוחים", ו"אתגרים".

חידת מחשבה:

כיצד תוכלו לנפץ ביצה שלימה מעל שלחן חשוף, מבלי שהשלחן ירטב כלל?

חידת חשבון:

שתי רכבות נוסעות זו לקראת זו. האחת במהירות קבועה של 217 קמ"ש, והשנייה במהירות קבועה של 143 קמ"ש. מה יהיה המרחק בין הרכבות שעה וארבעים וחמש דקות לפני שיפגשו ביניהן?

חידת "מי אני":

אני מופיעה בסוף הסתיו אבל לא באביב. ניתן למצוא אותי בחורף אך לא בקיץ. מי אני?

פתרונות לחידות מהעלון הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:

כמובן שעדיף לקחת ארבעה חברים למוזיאון אחד, מה שיעלה בסה"כ 50 ₪, מאשר לקחת חבר לארבעה מוזיאונים, דבר שיעלה 80 ₪.

פתרון לחידת חשבון:

15 גרם. בדקה השנייה אכל מרדכי את הכמות שאכל בדקה הראשונה ועוד 5 גרם. בדקה השלישית אכל מרדכי את הכמות שאכל בדקה הראשונה ועוד 10 גרם. בדקה הרביעית אכל מרדכי את הכמות שאכל בדקה הראשונה ועוד 15 גרם. כלומר, סך התוספות ביחס לכמות האכילה של הדקה הראשונה עומד על 30 גרם. ממילא, התרגיל המתבקש הוא: 90 גרם (הכמות הראשונה) פחות 30 גרם (סך התוספות) לחלק לארבע (דקות) שווה 15 גרם (הכמות שנאכלה בדקה הראשונה).

פתרון לחידת "מי אני":

כל אדם בהתחלה הולך על ארבע בהיותו תינוק, לאחמ"כ על שתיים, ולבסוף בהיותו זקן על שלושה, כלומר עם מקל.

זמני השבת:	י"ם:	כניסה:	יציאה:
	16:16	17:31	
	16:30	17:33	
	16:33	17:34	
	16:19	17:30	

לתגובות להנצחות ולקבלת העלון במייל:
elisha5765@gmail.com